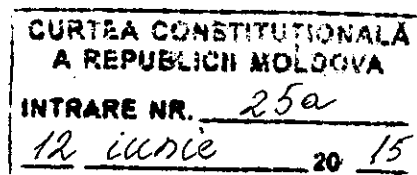

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu, 28

SESIZARE

Depusă în conformitate cu art. 25 lit. i) din Legea nr. 317-XIII din
13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională și
art. 38 alin. (1) lit. i) din Codul jurisdicției constituționale

I. AUTORUL SESIZĂRII

Mihail COTOROBAI

Avocat al Poporului

Adresa: Oficiul Avocatului Poporului, municipiul Chișinău, str. Sfatul Țării, nr.16

II. OBIECTUL SESIZĂRII

În temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, art. 4 alin. (1) lit. a), art. 25 lit. i) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art. 4 alin.(1) lit. a), art. 38 alin. (1) lit. i) din Codul jurisdicției constituționale, solicit înaltei Curți de Jurisdicție Constituțională exercitarea controlului constituționalității sintagmei *"12 ani și 6 luni"* de la alin. (1) al art. 32 din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, în partea în care se referă la judecătorii Curții Constituționale.

III. LEGISLAȚIA PERTINENTĂ

1. Prevederi relevante din Constituție:

Articolul 134

Statutul [Curții Constituționale]

(1) Curtea Constituțională este unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova.

(2) Curtea Constituțională este independentă de orice altă autoritate publică și se supune numai Constituției.

(3) Curtea Constituțională garantează supremația Constituției, asigură realizarea principiului separării puterii de stat în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească și garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat.

Articolul 137

Independența

Judecătorii Curții Constituționale sînt inamovibili pe durata mandatului, independenți și se supun numai Constituției.

2. Prevederi relevante din Legea nr. 317 din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională

Articolul 21

Gradul de calificare, salariul, indemnizațiile, pensile

(1) Judecătorii Curții Constituționale, specialiști cu o pregătire juridică superioară și o înaltă competență profesională, beneficiază, pe viață, din momentul desemnării în această funcție, de gradul superior de calificare a judecătorilor.

(2) Președintele Curții Constituționale este asimilat cu Președintele Curții Supreme de Justiție în indemnizații și pensie.

(3) Judecătorii Curții Constituționale sînt asimilați cu vicepreședintele Curții Supreme de Justiție în indemnizații și pensie.

(4) Salarizarea Președintelui și judecătorilor Curții Constituționale se efectuează în modul, condițiile și mărimile prevăzute de Legea nr.355-XVI din 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar, din mijloacele bugetului Curții Constituționale.

(5) Judecătorul Curții Constituționale care s-a retras din componența ei după atingerea limitei de vîrstă pentru această funcție sau din cauza imposibilității îndelungate și neîntrerupte (mai mult de 4 luni) din motive de sănătate de a-și exercita atribuțiile are dreptul la o indemnizație de concediere egală cu un salariu anual al funcției. Curtea Constituțională are dreptul de a acorda judecătorului care demisionează o indemnizație de concediere egală cu cel mult 3 salarii lunare ale funcției.

(6) Modul de asigurare cu pensii a judecătorului Curții Constituționale se stabilește în condițiile legii.

3. Prevederi relevante din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului:

Articolul 32

Asigurarea cu pensie

(1) Judecătorul care a atins vîrsta de 50 de ani și are o vechime în muncă de cel puțin 20 de ani, dintre care **cel puțin 12 ani și 6 luni a activat în funcția de judecător**, are dreptul la pensie pentru vechime în muncă în proporție de 55% din salariul mediu lunar, iar pentru fiecare an complet de muncă peste vechimea de 20 de ani – de 3%, dar în total nu mai mult de 80% din salariul mediu lunar. Pensia judecătorului se recalculează ținîndu-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică și judecătorilor care au activat în instanțele internaționale, luîndu-se în calcul salariul mediu lunar al judecătorului Curții Supreme de Justiție.

(3) Pensia pentru vechime în muncă stabilită în condițiile alin. (1) se calculează și se plătește doar judecătorilor demisionați și judecătorilor eliberați din funcție în legătură cu atingerea plafonului de vîrstă.

(4) În cazul în care judecătorii demisionați sînt numiți iarăși în funcția de judecător, plata pensiei se suspendă.

IV. EXPUNEREA ARGUMENTELOR ADUSE ÎN SPRIJINUL OBIECTULUI SESIZĂRII

Onorată Curte,

Potrivit articolului 134 din Constituție, Curtea Constituțională este unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova care este independentă de orice altă autoritate publică și se supune numai Constituției. Potrivit respectivei norme, Curtea garantează supremația Constituției, asigură realizarea principiului separării puterii de stat în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească și garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat.

Astfel, rolul Curții Constituționale în construcția instituțională a fiecărui stat este unul major, Curtea reprezentând garantul supremației Constituției și se manifestă ca un veritabil arbitru în rezolvarea unor situații instituționale conflictuale.

Conform articolului 136 din Legea Supremă, Curtea Constituțională se compune din 6 judecători, numiți pentru un mandat de 6 ani. Alineatul (2) al acestui articol prevede că *doi judecători sînt numiți de Parlament, doi de Guvern și doi de Consiliul Superior al Magistraturii*.

Observăm că în componența Înaltei Curți se asigură reprezentativitatea celor trei puteri în stat. În același timp, de la etapa în care judecătorii sunt numiți în funcție, statutul lor este independent în coraport cu orice structură a statului. Or, articolul 137 din Constituție statuează expres că *judecătorii Curții Constituționale sînt inamovibili* pe durata mandatului, *independenți și se supun numai Constituției*. Independența judecătorilor față de orice influență din exterior se asigură și de norma cuprinsă la articolul 139 din Legea Supremă potrivit căreia, funcția de judecător al Curții Constituționale este incompatibilă cu oricare altă funcție publică sau privată retribuită, cu excepția activității didactice și științifice.

Respectivele principii de valoare constituțională sunt trasate și în Legea cu privire la Curtea Constituțională, precum și în Codul jurisdicției constituționale, legi care detaliază activitatea organizatorică și funcțională a acestei autorități.

Independența judecătorilor se exercită atât sub aspect *funcțional* cât și *material*. La momentul investirii în funcție, judecătorii constituționali devin independenți în raport cu orice autoritate, implicit cu cea care i-a desemnat în respectiva funcție.

Sub aspect material menționăm că, potrivit articolul 21 din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională, Președintele Curții este asimilat cu Președintele Curții Supreme de Justiție în *indemnizații și pensie* iar judecătorii sînt asimilați cu vicepreședintele Curții Supreme de Justiție.

Modalitatea de asigurare a judecătorilor cu pensie este stabilită în art. 32 al Legii nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului. Potrivit alin. (1) al art. 32 ”Judecătorul care a atins vîrsta de 50 de ani și are o vechime în muncă de cel puțin 20 de ani, dintre care *cel puțin 12 ani și 6 luni a activat în funcția de judecător*, are dreptul la pensie pentru vechime în muncă în proporție de 55% din salariul mediu lunar, iar pentru fiecare an complet de muncă peste vechimea de 20 de ani – de 3%, dar în total nu mai mult de 80% din salariul mediu lunar. Pensia judecătorului se recalculează ținîndu-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu.”

Coroborînd prevederile Legii cu privire la Curtea Constituțională cu prevederile Legii cu privire la statutul judecătorului, observăm că *stagiul special de cotizare pentru judecătorii Curții Constituționale este de 12 ani și 6 luni*. Adică, judecătorul Curții care a atins vîrsta de 50 de ani și are o vechime în muncă de cel puțin 20 de ani calendaristici, dintre care cel puțin 12 ani și 6 luni în funcție de judecător, are dreptul la pensie pentru vechime în muncă.

Stabilirea stagiului special de cotizare de 12 ani și 6 luni pentru judecătorii constituționali este lipsit de aplicabilitate reieșind din faptul că judecătorii Curții Constituționale sunt numiți pentru un mandat de 6 ani. Totodată, această funcție poate fi deținută pe durata a două mandate.

În urma unui simplu calcul o persoană poate deține funcția de judecător la Curtea Constituțională pe o durată nu mai mare de 12 ani. În astfel de condiții, se crează situația în care un judecător al Curții după deținerea a două mandate consecutive este lipsit de dreptul de a fi asigurat cu pensie, în condiții similare judecătorilor instanțelor judecătorești, din simplul considerent că stagiul special de cotizare (12 ani și 6 luni) nu poate fi atins.

Potrivit actualelor reglementări, de respectiva pensie pot beneficia doar judecătorii Curții Constituționale care anterior au activat în calitate de judecători la instanțele de drept comun.

Urmează a se atrage atenția că, o persoană poate fi judecător la Curtea Constituțională *pe durata unui singur mandat. Obținerea celui de-al doilea mandat nu poate fi determinat de obținerea anumitor beneficii.* Acest fapt poate duce la lipsirea de efectivitate a independenței în exercitarea mandatului.

Astfel, sub aspectul garanțiilor sociale ale judecătorilor constituționali, norma existentă în prezent care stabilește un stagiul de cotizare de 12, 6 ani, transgresează principiul independenței consfințit de normele constituționale (art.134 și art.137).

Reișind din statutul judecătorilor Curții Constituționale, care este *unica autoritate de jurisdicție constituțională* în Republica Moldova și de durata mandatului, *se impune necesitatea stabilirii stagiului special de cotizare pe durata unui singur mandat.*

V. CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

În contextul celor expuse *supra*, solicit Curții Constituționale exercitarea controlului constituționalității sintagmei "12 ani și 6 luni" de la alin. (1) al art. 32 din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, cu declararea acesteia neconstituțională în partea în care se referă la judecătorii Curții Constituționale.

Cu deosebit respect,

Mihail COTOROBAI

Avocat al Poporului